

הדלקת נרות
16:17

צאת השבת
17:17

פרשת השבוע

שולחן שבת - לפרשת תולדות מאת הרב אילן אלסטר רב בית הספר

רעיון מהפרשה: בפרשת השבוע אנחנו לומדים על דמותם ואופיים של יעקב ועשיו: "וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהֲלִים". [בראשית כ"ה]. התורה לא רצתה לתאר לנו רק את עיסוקו של עשיו אלא את אופיו. כשם שיעקב "איש תם יושב אוהלים" הכוונה לאופיו המיוחד של יעקב כאיש שלם כאיש של תורה, כך עשיו "איש יודע ציד" הכוונה לאופיו של עשיו - אדם רמאי שצד את הבריות בפיו וכן 'איש שדה', שכל מהותו השדה- החוץ – החיצוניות.

כאשר יצחק רוצה לברך את עשיו הוא אומר לו על בגדיו "ראה ריח בני כריח השדה אשר ברכו ה'", ולא ידע יצחק כי יעקב לבוש בבגדי עשיו. חז"ל אמרו שריח הבגדים של עשיו היה ריח גן עדן: "שנכנס עמו ריח גן עדן". נראה שדייקו זאת ממה שאומר יצחק ליעקב "ראה ריח בני כריח השדה", וקשה והרי בגד מריחים ולא רואים? אלא שאין הכוונה לריח גשמי אותו מריחים ולא רואים אלא לריח רוחני אליו אפשר להגיע ע"י מבט רוחני של אדם צדיק.

נשאלת השאלה: כיצד דבק ריח של גן עדן בבגדיו של עשיו הרשע? מה לרשע כמוהו ולגן עדן?

אפשר לתרץ שמצד בגדי עשיו לא היה ראוי שיהיה להם ריח גן עדן, אלא שיעקב לבש אותם ולגודל מעלתו של יעקב נכנס עמו ריח גן עדן כאשר לבש את בגדי עשיו. עוד יש לומר: בגדים אלו היו בגדים מיוחדים כמו שנאמר בפרשה "ותקח רבקה את בגדי בנה החמודות", ובתלמוד הירושלמי מסופר שעשיו היה לובש בגדים אלו רק בשעה שהיה משמש את אביו ומקיים את מצות כיבוד אב. מכאן נלמד כמה גדולה עשיית מצוה ובפרט מצות כיבוד אב. עשיו רשע כיון שמשתמש בבגדים מיוחדים כדי לקיים מצות כיבוד אב, דבק בהם ריח של גן עדן.

אך עדיין יש לשאול: אם עשיו קיים את מצוות כיבוד אב בצורה כל כך מיוחדת שהכין לכך בגדים מיוחדים כדי לקיים את המצוה, איך זה לא השפיע עליו בעשיית מצוות נוספות וכיצד היה רשע כל כך גדול? ויש לומר שעשיו התרכז במצוה זו וראה בה את הכל והתרכזות במצוה אחת באה אצלו על חשבון כל המצוות האחרות שלא קיים.

שאלת השבוע: אני עושה שמרטפות – בייביסיטר ומרויחה כסף. ברצוני לדעת: א. האם אני צריכה להפריש ממנו מעשר כספים? ב. כמה אני צריכה להפריש?

תשובה: יש שלוש שיטות לגבי מעשר כספים. יש פוסקים שאומרים שמעשר כספים הוא חיוב מהתורה, יש אומרים שהחיוב הוא מדרבנן, ויש אומרים שזוהי מידת חסידות בלבד. בעניין שלך נראה לי שכיון שאת מתפרנסת מהורייך שדואגים לכל מחסורך ומוציאים עלייך הוצאות כספיות, את לא חייבת להפריש מעשר כספים כי בעצם אין לך הכנסה אפילו למחייתך. לכן אם את יכולה להקל על הורייך ולקנות בכסף שאת מרויחה דברים שאת צריכה במקום שהורייך יצטרכו לשלם עדיף לעשות זאת, ותוכלי לתרום סכום כסף קטן לצדקה. אמנם אם מצבם הכלכלי של הורייך הוא טוב, הם רוצים שיהיה לך כסף משלך ודואגים מצד שני לכל מה שאת צריכה, ואין את צריכה לשלם מכיסך עבור דברים שאת צריכה כדי להקל עליהם בהוצאותייך, נכון שתפרישי עשירית ממה שאת מרויחה לצדקה ובשאר הכסף תוכלי להשתמש לצרכים שלך, והקב"ה ישלח לך ברכה עד בלי די.

שאלות נוספות אפשר לשלוח לפי הכתובת: elster4@gmail.com

😊 **סיפור לשולחן השבת:** שמעתי שיש בחופי סין דייגים שמצאו שיטה מיוחדת לדוג הרבה דגים בבת אחת. יש עוף ושמו **שלך** שטורף הרבה דגים תוך זמן קצר. עוף זה מוזכר בחז"ל במסכת חולין שם נאמר "ומשפטיך תהום רבה" ואחת הדרשות של חז"ל על פסוק זה הן על העוף הזה שצולל במים לעשות דין בדגים ולמצוא שם את מזונותיו. הדייגים הסינים קושרים חבל לצוארו של העוף הזה ומשליכים אותו למים. העוף צולל במים ומכניס לפיו הרבה דגים, אך כאשר הוא רוצה לבלוע אותם תוקפת אותו הרגשת מחנק בגלל החבל הקשור לצוארו ואז הוא פולט את כל הדגים שתפס לתוך הרשת של הדייג. העוף שטרף את הדגים "עשה את העבודה השחורה" ולא נהנה ממנה כי לאחר זמן קצר מתברר שכל מה שעשה היה בשביל הדייג ששלח אותו. מהעוף הזה אפשר ללמוד על הרשעים שטורפים וגוזלים מאחרים אך סופם שכל עמלם יהיה לשווא ויזכו בו הצדיקים. על תופעה זו אומר איוב בפרק כ"ז בהתייחסו לרשעים: "יִכִּין [=הרשע] וְצִדִּיק יִלְכָּשׁ וְכָסֶף נָקִי יִחַלֵּק". הרשע מכין והצדיק לובש. הרשע צובר כסף ע"י אמצעים לא כשרים והקב"ה יחלק את הכסף לאיש נקי וצדיק. הדברים מתקשרים לפרשת השבוע: כדי שיעקב יוכל להתחפש לעשיו ולקבל את הברכות מאביו, הוא לובש את בגדיו של עשיו. ונשאלת השאלה: כיצד הגיעו ליעקב בגדיו של עשיו? והתשובה: הוא קבל אותם מרבקה וכמו שמסופר בפרשה "ותקח רבקה את בגדי עשיו בנה הגדול החמודות". חז"ל מסבירים שהבגדים האלה היו בגדים מיוחדים, הם היו שייכים לאדם הראשון והגיעו לידיו של נמרוד ועשיו גזל אותם ממנו. יוצא שעשיו הרשע הכין ויעקב הצדיק לבש. "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום". ממחשבתו של עשיו הרשע שחמד את בגדיו של אדם הראשון לעצמו וגזל אותם מנמרוד, התקיימה עצת ה' שיעקב יקבל את הברכות של עשיו מידי יצחק אביו. (על פי עלינו לשבח ובתוספת משלי).

🔲 **"על קצה המזלג" – מושגים ביהדות - חדש כסלו**
כסלו הוא השם הבבלי של החדש, ובמקרא - הַחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי (עזרא י), כי הוא תשיעי לניסן ראש החדשים. מזלו - קשת, כקשת הנראית בענן ביום הגשם. כיון שמרובים בו הימים שהגשמים והשמש משמשים בהם בערבוביא, ועל ידי כך נראית הקשת:
ואף הקשת הראשונה שנראתה בענן אחר המבול, בכסלו נראתה. שכן כתוב (בראשית ט): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים זֹאת אוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם, אֶת קַשְׁתִּי נִתְּתִי בֶּעָנָן וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ". 'זאת אות הברית' - הראהו הקשת ואמר לו: 'הרי האות שאמרת' (רש"י שם). ופרשה זו נאמרה לנח בראש חדש כסלו או באמצע החדש, שהרי בעשרים ושמונה לחשון יצא מן התבה, ואחר כך נאמר: וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַה' וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעֲלֵה עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ, עד שכלה חדש חשון והתחיל כסלו. כיון שהתחיל כסלו ברח אלקים את נח, התיר לו את הבשר לאכילה, ואסר לו שפיכת דם האדם, וקרת עמו ברית החיים, והראהו

הקשת:ראש חדש כסלו, פעמים הוא יום אחד בלבד ופעמים שני ימים, שהרי כבר אמרנו כי
חדש חשון שלפניו, פעמים הוא חסר, של עשרים ותשעה יום, ופעמים הוא מלא של
שלשים יום. אם חשון חסר - ראש חדש כסלו יום אחד, ואם חשון מלא - ראש חדש כסלו
שני ימים, ויום ראשון של ראש חדש נמנה עם חדש חשון, והוא יום שלשים שבו [מתוך
ספר התודעה].